

פרשת וארא

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

לסדר את הפרשה

לפניכם רשימת נושאי הפרשה בסדר מעורב, עליכם לסדרם מחדש לפי סדר ההתרחשויות בפרשה. כשתצליחו, תקבלו מהאותיות חלק מפסוק מהפרשה.

- ב. מטה אהרן נהפך לתנין
- ל. התראת מכת צפרדע וקיומה
- ד. התראת מכת דם וקיומה
- ה. התראת מכת ברד וקיומה
- ו. הבטחת השי"ת לגאולת ישראל
- ז. תולדות ראובן, שמעון ולוי
- כ. השי"ת שולח את משה ואהרן לפרעה
- ב. מכת כינים
- פ. התראת מכת ערוב וקיומה
- ע. מכת שחין
- ר. התראת מכת דבר וקיומה

שאלה לשולחן שבת

"לך אל פרעה בבקד הנה יוצא המימה"
'שהיה יוצא לנקביו, שהיה עושה עצמו
אלוה, ואומר שאינו צריך לנקביו, ומשכים
ויוצא לנילוס, ועושה שם צרכיו' (רש"י)

כתב הש"ך: כשהלך פרעה לבית הכיסא, נשכוהו שם י"ב עכברים, ולכן פחד ללכת לבית הכיסא והיה יוצא לעשות צרכיו המימה. אך יש להבין כיצד הלך פרעה מידי בוקר לבדו לנילוס, והרי אין זה מכבודו של המלך שילך לבדו אפילו לא לרגע, ואף שדרכם של מלכים הוא לקום מאוחר (אחרי ג' שעות ביום) והרי כאן נאלץ להשכים מדי יום ולברוח לנילוס, וכיצד תירץ את מעשיו לעבדיו?

מטרת השאלה

הינה לעורר דיון סביב שולחן השבת. ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בצרוף מקורות, אם ישנם) ובל"ג אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

חדש! ניתן להזמין חוברות של חומש בודד מתוך הספר במזכרת מאירועים

פנינים

"ותעל הצפרדע"

מצינו מחלוקת מהי 'הצפרדע'. האם היא זו שאנו מכירים כיום, או שהכוונה לתנין ה'תמסח' (הידוע כ'קרוקודיל'). ה"אבן עזרא" כתב: "ורבים אמרו שהוא מין דג הנמצא במצרים, ויקרא בלשון ערב 'אל תמסח', ויוצא מן הנהר וחוטף בני אדם. ואחרים אומרים, כי הם הנמצאים ברובי הנהרות שמשמיעים קול, והוא הנכון בעיני, והוא הידוע". וכך גם מובא בילקוט מעם לועז: "ויש אומרים כי צפרדע זו היתה מין חיה הנקראת 'תמסח' הנולדת בתוך הים, והיא דומה לנחש גדול. והיא כמו בן אדם או פרה בת שנה (בגודל), והיא דרה בים האוקיינוס כי בהיותו מלוח מאד ומרותח מכוח השמש, היא גדלה שם, אבל בשאר מימות אינה יכולה לגדול חיה כזאת. ויש אי במלכות פורטוגל, הנקרא 'אי התמסחים', שבימי קדם היו יוצאים לפעמים מתוך הים ונכנסים לתוך האי ותופסים בני אדם ובהמות לפי מה שמצאו. ולדרי האי היה תמיד צער, כי הם היו צריכים להיות תמיד חמושים בנשק, כדי להינצל מן התמסחים האלה, שמא יופיעו. ועשו עצות ותחבולות עד שלא יכלו התמסחים להיכנס לשם, ועמלו רבות עד שגירשו אותם, כי רוב ילדיהם נחטפו פתאום. אבל אין לקבל סברא זו, אלא כל החכמים אומרים שאלו הצפרדעים שאין להם כח להרוג בני אדם". ומוסיף שזה עצמו היה הנס, שנתן ד' בהם עוז להזיק. אך, ב"רבינו בחיי" מבואר: "והנה דברי משה בתפלתו נאמנים לשעה ולדורות, וכן בדיבורו שאמר רק ביאור תשארנה נשאר שם עד היום שרץ המים הנקרא אל תמסח"ה ושם מתגדל, ואומרים כי לפעמים יוצא מן המים שבנהר נילוס ששם גידולו, ויוצא אל שפת הנהר ובלוע מה שמוצא, שנים או ג' בני אדם ביחד. ואין שולטים בגופו חנית וחצים אלא אם יכונו לתקוע בבטנו, ואמרו הרופאים כי יש לו ארס והנוגע בגופו מזיק לאדם אפילו אחר מיתה, והוא מין צפרדע". וכך גם מפרש האברבנאל, וכן ר' סעדיה גאון (תהילים ע"ח מ"ה), כי 'הצפרדע' הוא דג התמסח או התנין. ו"העמק דבר" יישב שני הפירושים - הצפרדע לכל מצרים, והקרוקודיל לבית פרעה.



"זיקח עמרם את יוכבד דדתו לו לאשה"

כתוב בגמרא (ב"ב ז.), שארבעה אנשים מתו בעטיו של נחש. דהיינו שהיו צדיקים ללא חטא ורק מפאת הנחש הקדמוני שבעטיו נגזר על אדם הראשון וצאצאיו למות - מתו. והם: בנימין בן יעקב, עמרם אבי משה, ישי אבי דוד, וכלאב בן דוד. ויש לבאר מדוע לא נחשב עניין נשיאת דודתו יוכבד לאשה, לעוון עבור עמרם? ויש לומר: א. קודם מתן תורה אם המעשה הוא רק לשם שמיים בלבד בלי שום תאוות ונגיעות אישיות - אזי אין המעשה חשוב כעבירה כלל. (הגר"מ שטרנבוך) ב. כולם לפני מתן תורה קיבלו עליהם את המצוות מדעתם כגרים שמותרים בקרוביהם. (המהר"ל) ג. לבן נח הותרה אחות אביו ולא אחות אמו. ד. בחו"ל לא קיימו את התורה. ה. היה זה מעשה כדי לבלבל את השטן. ו. הייתה לו נבואה ממרים בתו לנהוג כן בהוראת שעה. ז. קודם מתן תורה יכלו לנהוג ע"פ הסוד. ח. כדי שהשטן לא יקטרג. ט. רק האבות (או חלקם) קיימו את כל התורה כולה. (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א לשאלה לשולחן שבת' תשפ"א)

תוספת רוחנית לשולחן השבת



ניתן להשיג ב"מקרא" הוצאה לאור, ובטלפון:

052-7665775

ישנו ביקוש רב בבתי הכנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילה שלהם. זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה. ניתן לתרום: 1. בהעברה לבנק לאומי (10 סניף 905 חשבון 5055271, ע"ש 'ביין' 2. לשלוח שיק למערכת

חידון א' ת'

- התשובה לכל שאלה **מתחילה** באות המופיעה בתחילת השורה
- א. דברי החרטומים לאחר מכת כינים
 - ב. מתו במכת דבר
 - ג. מבני לוי
 - ד. מתו במכת דם, והבאישו את היאור ביתם
 - ה. מי מהמצרים ניצל ממכת ברד?
 - ו. לשון חמישית של גאולה לעתיד לבוא
 - ז. ד' הבטיח לגאול את בני"ב-
 - ח. כך אספו המצרים את הצפרדעים המתים
 - ט. עומק הכנים בקרקע היה ששה ____ (מדרש)
 - י. שם נשאר הצפרדעים לאחר המכה
 - כ. מעשר המכות
 - ל. סבא רבא וסבא של משה
 - מ. למתי ביקש פרעה שמכת צפרדע תיפסק
 - נ. גיסו של אהרן
 - ס. שם חפרו המצרים לחפש מים
 - ע. מעשר המכות
 - פ. לקתה במכת ברד
 - צ. מבני שמעון
 - ק. הסיבה שבג"י לא הקשיבו למשה
 - ר. פרעה אמר: "ואני ועמי ה ____"
 - ש. מעשר המכות
 - ת. מטה אהרן הפך ל ____

חידון א' ת' הפוך

- התשובה לכל שאלה **מסתיימת** באות המופיעה בתחילת השורה
- א. אחד מבני אהרן
 - ב. במכת ברד, השעורה הייתה-
 - ג. אחיו של קורח
 - ד. השי"ת המטיר על מצרים: " ____ "
 - ה. לא לקתה במכת ברד
 - ו. מיהו פוטיאל? (1 מתוך 2 הפירושים ברש"י)
 - ז. "שלח ____ את מקנך"
 - ח. משה זרק ממנו לשמים, והתפזר בכל מצרים
 - ט. " ____ משה את ידו על השמים"
 - י. 4 לשונות של גאולה
 - י. גשם יורד בעוצמה = מטר ____
 - ל. במכת ברד, הפשתה הייתה -
 - ם. ניסו גם הם לעשות את המכות
 - ן. אביו של חצרון
 - ס. הירא את דבר ד' ____ את עבדיו ומקנהו לבתים
 - ע. מעשר המכות
 - ף. מיהו פוטיאל? (1 מתוך 2 הפירושים ברש"י)
 - ץ. היאור ____ בצפרדעים
 - ק. מהו "משארותיך"?
 - ר. מעשר המכות
 - ש. הייתה בתוך הברד
 - ת. לא לקתה במכת ברד

ואלה שמות

"ותלד לו את אהרן"

מפני מה נקראו אהרן ומרים בשמותיהם? (התשובות במדור התשובות)

מן המדרש

זהו שכתוב: 'שאו שערים ראשיכם'. שלמה אמר פסוק זה, בשעה שהכניס את הארון לבית קדשי הקדשים. עשה ארון של עשר אמות, כיון שהגיע לפתח בית המקדש, היה הפתח של עשר אמות והארון של עשר אמות, ואין עשר אמות יכולים להכנס בתוך עשר אמות, ועוד, שהיו טעונים בו, כיון שבא להכניסו, לא היה יכול. עמד שלמה והיה מתבייש ולא היה יודע מה לעשות, התחיל להתפלל לפני הקב"ה. מה עשה? אמרו חז"ל: הלך והביא את ארונו של דוד, ואמר: 'ד' אלקים אל תשב פני משיחך'. אמר רבי ברכיה בשם רבי חלבו: באותה שעה חיה דוד, והכל ממך לדרוש, שכן דוד אומר: 'ד' העלית מן שאול נפשי, חייני מיירדי בור', והיה שלמה אומר: ריבון העולמים! עשה בזכותו של זה, שנאמר: 'זכרה לחסדי דוד עבדך'. מיד נענה. מה כתוב אחריו: 'וככלות שלמה להתפלל והאש ירדה מהשמים ותאכל העולה והזבחים וכבוד ד' מלא את הבית'. ורוח הקודש צווחת ואומרת: 'ושבח אני את המתים שכבר מתו, מן החיים אשר המה חיים עדנה'. התחיל שלמה אומר: 'שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד'. אמרו לו השערים: 'מי הוא זה מלך הכבוד?' אמר להם: 'ד' צבקות הוא מלך הכבוד סלה'. כיון שאמר להם כן, מיד שככו. (ע"פ מדרש תנחומא)

מילה בפרשה

**בטרם נגע במיתרים,
קולו במידה הרים:
לא אניד עוד איבר,
עד שאכסה כל עכבר.**

המונח המבוקש הינו מילה
בת 4 אותיות המופיעה בפרשה.
אשר כל שורה בחידה
רומזת להקשר שונה שלה.
(יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות
בעלי הגיה דומה)

התשובה תתפרסם אי"ה בגליון הבא

כמו איזה בעל חיים היה נראה הנחש לפני שנענש?

"ותבאש הארץ"

נהגו העם לספר אודות ניסי יציאת מצרים בצורה שכל מכה שהגיעה על המצרים היה זה נס בפני עצמו. אולם, אם נתבונן יש לומר, שהנה לאחר מכת צפרדע, המוני גוויות של צפרדעים גדשו את הרחובות, והריקבון פשה בכל, והיה זה בגדר נס ממש שלא הגיעו מיד מכות נוספות, שמצרים לא מיד שרצה רימות וכינים, ואף שהדבר והשחין 'התעכבו' וחיכו בסבלנות לתורם. (ר"א בן הרמב"ם)

"אצבע אלקים"

זהו רמז לכך שגאולת הדור באה ע"י משה אהרן ומרים. משה ואהרן היו בני 80 ו-83 בעמדם לפני פרעה, ונחשב: $163=80+83$ ="אצבע", ומרים הייתה בת 86 כמוני "אלקים".

"אצבע אלקים"

איפה עוד בתורה נאמר 'אצבע אלקים'?

מצאו נא בפרשה:

1. אדם, נכדו ודוד אביו שנפטרו באותו הגיל!
2. תשעה שמות של איברים בגוף האדם.
3. את המילה הארוכה ביותר בתורה! (10 אותיות)
4. שלוש מילים רצופות שמסתיימות באות ד'. (3 תשובות)
5. שם של מסכת ב"ש"ס.
6. שלוש מילים בנות חמש אותיות שכל אחת מהן מופיעה פעמיים בפרשה ונקראת ישר והפוך.

"זיכרון" סימן

גימטריאות ורמזים לזכירת מספר פסוקי הפרשה

בפרשת וארא מסופר על שבע המכות הראשונות, והראשונה: "הנה אנכי מכה אשר בידי".

בפרשת וארא ישנם 121 פסוקים, ואפשר לזכור זאת ע"י זכירת המילים:

"מכה במטה" = בגימטריא = 121

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לשבוע שעבר: מה משותף לשלמה המלך, לתפילין, למיילדות ולטבעות? - בתיים. (לכולם היו או יש בתיים). **לסדר את הפרשה** - "ויכבד לב פרעה". **חידון א' ת'** - אצבע אלקים היא, בהמות בקר, גרשון, דגה, הירא את דבר ד', והבאתי, זרוע נטויה, חמרים חמרים, טפחים, יאור, כינים, לוי, מחר, נחשון, סביבות היאור, ערוב, פשתה, צוחר, קוצר רוח, רשעים, שחין, תנין. **חידון א' ת' הפוך** - אביהוא, אביב, נפג, ברד כבד מאד, חיטה, יתרו, העז, פיה, ויט, והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתי, ניתך, גבעול, חרטומים, ראובן, הניס, צפרדע, יוסף, שרץ, הבצק, דבר, אש, כוסמת. **שעשועי דאורייתא** - לגבי לוחות הברית כתוב פעמיים שנעשו באצבע אלקים. 1. עמרם, לוי וישמעאל נפטרו בגיל 137. 2. "ויכבד את לבו", "ויפרוש את כפיו", "אצבע אלקים", "ובזרוע נטויה", "ראשי בית אבותם", "ביד משה", "ערל שפתיים", "חפניכם", "לעיני פרעה". 3. המילה הארוכה ביותר בתורה היא: "ובמשארותיך". 4. "עד אחד ויכבד", "ברד כבד מאד", "הברד כבד מאד". 5. "ראשי אבות הלויים". 6. "ויהיו", "המימה", "ומעמו". **ואלה שמות** - מרים, על שם השיעבוד המר. אהרן, על שם שבתקופת הריונו, נגזרה הגזירה על זכרי ישראל. (סה"י) וכן על שם שבימיו אבד (אה) הרוץ. (תוס') **מילה בפרשה שמות** - אלם. "הבחור הוכה בתדהמה" - בחור=עלם ותדהמה=הלם, "בפתח טרקלין הקומה" - טרקלין בקומה אחת הוא אולם, "מילה לא הוציא מפיו" - אילם שלא מדבר, "אבל נד בראשו לאביו" - אבל=אולם. **טמונות בפרשה** - 1. "לתנין" (ז,ז) וי"א שאלו היו הצפרדעים במכת צפרדע. 2. $L+E+7=$ "אלישבע" (ז,כג) 3. "ולא יסקלוני" (ח,כב) 4. בלטות- "בלטיהם" (ז,כב) 5. מחלף מורשה - "לכם מורשה" (ו,ח) 6. "ובמשארותיך" (ז,כח) 7. אבא+בועות="אבעבעות" (ט,ז) 8. "ותעל הצפרדע" (ח,ב) 9. מקל אהרן שאכל (ז,יב) 10. דגים ביאור שמתו (ז,כא) 11. "ברד" (ט,כב) 12. "השעורה...והחיטה והכוסמת" (ט,לא-לב) וגם רש"י שכותב שאין השד שולט על בריה פחותה משעורה. 13. "הערוב" (ח,יז) 14. א + י = תמר = "איתמר" (ו,כג) 15. סוגים של- "דם" (ז,יט) 16. שמן - "יצהר" (ויח) 17. אל צפון="אליצפן" (ו,כב) 18. "ומטר לא ניתך ארצה" (ט,לג) 19. התזת חומר ה'בואש' (מכת'זית) - "ותבאש הארץ" (ז,ח) **טמונות בהפטר** - 1. "ובקעת להם כל כתף" (כט,ז) 2. "ולא תשב" (כט,יא) 3. נסיכת הגילוס - "דגת יאורף" (כט,ד) 4. "משענת קנה" (כט,ו) **שאלה לשלוח השבת מקץ** - שאלנו: מדוע אכפת לשבטים אודות חמוריהם בשעה שהיו כולם תחת סכנת עבדות? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: א. אמרו זאת בזילזול על הרמה המוסרית השלטון במצרים, שיעלילו עליהם שגנבו בר כדי שלפרעה יהיה עוד כמה עבדים וחמורים. ב. אם יקחו את החמורים עם האמתחות לא יוכלו לשולחם לבתיים וכולם ימותו. (הרמב"ן) ג. ייקחום לעבדות עם חמוריהם כדי שיובילו דברים ויעשו שליחויות. (אברבנאל) ד. כשהאדם נמצא בדרך אזי בהמותיו חשובות לו כחיי, והחמורים היו אמצעי התחבורה שלהם. ה. חמלת אנשים על ממונם כחמלתם על נפשם. (רמב"ם) ו. החמורים של השבטים הקדושים בוודאי לא נפלו בדרגתם מן חמורו של ר' פנחס בן יאיר שלא אכל טבל או מחמורו של ר' יוסי דמן ויקרת שלא הלך ממקומו כשסכום השכירות המונח עליו לא היה מדויק. וממילא אמרו ליוסף שאם היה משהו גנוב על החמורים בוודאי לא היו מסכימים לילך אפילו צעד. אך כעת משנתגלה הגביע, הרי שאף חמורינו לא בדרגה שהחשבנום וכאילו 'נלקחו' מאתנו. (בשם רא"י מוואלוז'ין) ז. אם היו רוצים רק לדבר איתנו לא היו טורחים להביא אף את חמורינו, על כרחך שבאים הם להתגולל עלינו בעלילה כלשהי. (חזקוני)

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

ב: 'לדעת', אידישער וינקל' (באידיש) ו'דרשו'.

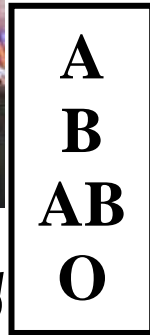
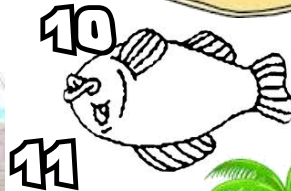
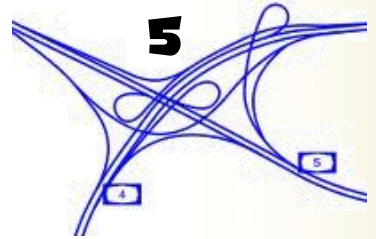
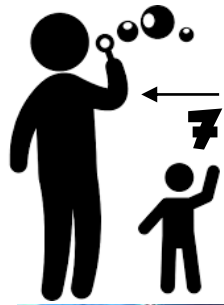
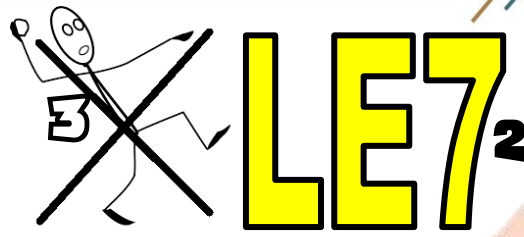
בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

זהו חידון משעשע מתמונות הרומזות על פסוקים ומושגים מהפרשה ומפירוש רש"י.
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
temunabaparashah@gmail.com: חיווקים והערות: אשמח לקבל רעיונות, חיווקים והערות:
כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

טמונות בפרשה

מקרא רמת קושי: רגיל קשה



'מחשבה טובה'
 התשובה לטמונה זו
 תתפרסם בע"ה בגיליון הבא



תשובה לגיליון הקודם
 "של" (ג,ה)

"כה אמר" (יחזקאל כה כה - כט טז)

הפטרת וארא

טמונות בהפטרה

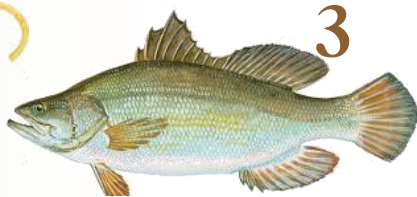
1



2



3



4

